

Abonamente:

1 Lună:
10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble

Pentru preoți și învățători: prețul jumătate.

ROMANIA NOUA

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. OMISFOR GHIBU

iese în fiecare zi de lucru.
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOLIALA
REDACȚIA, Șirja Gopol No. 39
ADMINISTRAȚIA
Col. Alexandru cel Bun, Pașaj
Chișinău,
TELEFON No. 8/33

Culmi ale culturii românești

— Cu prilejul concertelor Enescu —

Pe pământul uscat al Basarabiei cade de o bucată de vreme o binefăcătoare ploaie, o ploaie din acele, cari au darul divin de a prefăce o pustietate tristă într-o grădină fermecătoare: e ploaia culturii naționale, pe urma căreia tot ce a fost uscat și veșted reînvie și începe o viață nouă.

Din cerul ei înseninat se scoboară raze, cari încălzesc sufletele doritoare de lumină și căldură ale unui neam, al cărui suflet, un veac întreg a trăit în întunec și frig. Asistăm la o măreață reînviere a conștiinței naționale, unică în felul său.

În zilele din urmă sufletele Basarabenilor au primit un nou și puternic impuls pe calea deschisă.

Un mare și neîntrecut artist, George Enescu, un geniu care apare așa de rar în istoria unui neam a robit prin puterea dumnezeiască a artei sale sufletele și scuturându-le de mizeriile zilei le-a ridicat în sferile luminoase ale idealului vecinic.

Venirea lui Enescu în Basarabia are o importanță culturală epocală, mărită prin împrejurările în cari s'a petrecut. Prin în cari s'a petrecut. Prin genialitatea artei sale fără termeni de comparație, pe care ca s'o zugrăvească limba e prea săracă, cuvintele prea banale și tocite și pana omului de rând prea neputincioasă, el a făcut, pentru trezirea și întărirea conștiinței naționale, pentru ridicarea prestigiului național al neamului nostru, mai mult decât n'ar fi putut face în ani de propagandă stăruitoare. Drepturile geniului sunt indiscutabile, el se impune ca forță elementară. În deosebi el a făcut ca să se spulbere o injurie foarte răspândită și deosebit de păgubitoare.

Cine nu știe cât rău ne-a pricinuit vorba, pusă în circulație cu multă stăruință de străini, că Românii, n'au cultură, n'au literatură, n'au artă, că sunt, scurt zis, un popor inferior din orice punct de vedere.

E adevărat că neamul nostru nu e dintre acele neamuri fericite, cari favorizate de o soartă prietenoasă să se fi putut bucura de liniștea și pa-

cea trebuincioasă dezvoltării culturale și să-și fi putut aduna toate forțele sale pentru cultivarea artei și a frumosului. Veacuri dearândul, el a fost împiedecat de a-și organiza puterile și a-și impli rolul civilizator, care i-a fost îndreptat aici la hotarele vechii lumi civilizate.

Și azi lipsesc încă în parte acele condițiuni, înainte de toate cea mai de samă unirea întregului neam într'un mănunchiu, care singură poate garanta desvoltarea deplină a tuturor calităților, cu care neamul nostru a fost înzestrat din belșug. Aceste împrejurări neprielnice lămuresc târziile începuturi ale culturii românești. Nu-i mai puțin adevărat că îndată ce poporul nostru a putut răsufla mai liber, el și-a dat proba capacității sale pe toate terețele. Și numai rea credința unor dușmani ai noștri și lipsa de cunoștință a unor ușuratici mai tin la aceste afirmații fundamentale eronate. Căci să ne întrebăm pe care teren s'a arătat poporul nostru inferior și lipsit?

N'a dovedit el vitalitatea sa de mii de ori în cursul istoriei sale milenare? Dar cea dintâi dovadă de vitalitate a dat-o neamul nostru când și-a salvat existența din frământarea uriașă a puhoiului năvălitorilor barbari.

Dar operă de civilizație a făcut străjuind veacuri dearândul civilizația Apusului.

Ostașul român și a scris cu sabia numele în cartea istoriei omenesci în trecut și sub ochii noștri în uriașele lupte abia încheiate.

Poporul nostru și-a dovedit capacitatea sa de popor organizator, fondând pe acest pământ cele dintâi state după risipirea stăpânirii din România. Din mijlocul lui a răsărit, pe lângă mulți alții un Kogălniceanu, care s'a înălțat la concepții de stat, cari îl pun alături de creatorii de state și organizatorii de popoare.

Oare acest popor lipsit de cultură nu ni-a dat pe Eminescu, care într-o limbă literară

încă relativ săracă s'avântat pe culmile gândirii omenesci și a pătruns în analizele cele mai subtile în adâncul sufletelor, creând și limba și fondul poeziei noastre.

Un Grigorescu a immortalizat cu penelul său măiestru superbela priveliști ale neîntrecutei naturi românești și aceste capodopere pot fi de cinstite oricărei națiuni. Și un artist de genialitate a lui Enescu vine să se așeze alături de acești uriași ai muncii și gândirii românești să întregască tabloul culturii românești.

Dacă numele lor n'a străbătut departe peste granițele neamului, ba din nenorocire chiar o parte din neamul lor

nu-i cunosc, dacă nu-cunoscute în lumea largă, nu înseamnă că ei pierd ceva din valoarea lor, iar explicarea o aflăm în faptul dureros că tot poporul nostru a fost până acum neglijat.

Puținele nume de oameni geniali ai neamului nostru arătați aici ne dovedesc însă că neamul nostru are toate calitățile pentru ca sporind tânăr sa cultură înfloritoare să se așeze între cele mai progresate popoare ale lumii.

Această convingere ne-a fost din nou întărită în cele trei seri ale concertelor Enescu, în care s'a relevat în mod atât de zguduitor geniul unuia din făuritorii culturii noastre naționale.

George Tofan

TELEGRAMA M. S. REGEI către d-nii Inuleț și Ciuhureanu

„Cu o adâncă emoție și cu inima plină de bucurie am primit știrea despre spontanul act ce s'a săvârșit la Chișinău.

Sentimentul național, ce se deșteaptă atât de puternic în timpul din urmă în inimile Moldovenilor de dincolo de Prut a primit, prin votul înățător al Sfatului Țării, o solemnă afirmare; un vis frumos s'a împlinit.

Din suflet mulțumesc bunului Dumnezeu că Mi-a dat în zile de restriște, să văd, după o sută de ani, pe frații basarabeni venind iarăș la Patria-mamă.

Aduc prin osul Meu de călduroase mulțumiri domniilor voastre și Sfatului Țării, ale cărui patriotice eforturi au fost încoronate de succes.

În aceste momente solemne și înălțătoare pentru patria, de aci înainte comună, vă trimit la toți cetățenii din noua Românie de peste Prut, regescul Meu salut, înconjurându-vă cu aceeași inimioasă și caldă iubire părintească.”

FERDINAND

Basarabiei

Destul! De un veac Ń'ai dus povara
Ţ'ai sângerat sub cnuț mereu;
Se îndură astăzi Dumnezeu,
Se îndură ca sa-ți spele-ocara.

Se sfarmă lanțurile grele
Cu care-ai fost încaluzată
La blânda-ți mama-adevărată
Surăzi în visurile tale...

Surăzi, căci e sosită ora
Când inimela regăsite,
În vezi de vezi vor fi unite,
Și noi jucăm în voi hora.

Seb Hortopan.

Cercetați expoziția artistilor români din localul Primăriei (strada Pușchin), care în curând va fi închisă.

Pentru a gusta tot farmecul și măreția pânzelor și a sculpturilor, în cari să cuprindă cea mai frumoasă pagină de glorie a neamului nostru, e de lipsă să-vezi expoziția de mai multe ori. Numai privind cu ră-

gaz aceste lucrări de artă, ne vom simți sufletul înălțat de plăcere și de mândrie națională.

„România Nouă“ caută corespondenți în orașele Basarabiei.

Rugăm pe cetitorii noștri să ne trimită știri despre cele ce se petrec în țară, pentru a le putea face cunoscute în cercuri cât mai largi.

Sărbătorirea unirii de către Armata Română din Chișinău

Era un lucru firesc, ca marele eveniment istoric al unirii Basarabiei cu România să fie sărbătorit în chip solemn și de către oștile românești, cari n'au mântuit Basarabia numai de piere, dar au determinat în modul cel mai rodnic, îndrumarea ei spre întoarcerea bucurioasă la sânul patriei mame. Astfel marele stat major a luat măsuri, ca trup-le române să prăznuiască în toată strălucirea actul unirii atât la Chișinău cât și în toate orașele Basarabiei.

Ordinul de serviciu este următorul:

Ordin de serviciu

Măne 30 Martie 1918 se va sărbători unirea Basarabiei cu România de către toate trupele române. În acest scop se ordonă:

1. La ora 11 va avea loc în toate bisericile un Te-deum, după care comandantul de trupă vor trece în revista trupele, vor citi ordinul de zi No. 1, apoi vor ține o scurtă cuvântare ocazională și vor primi defileta.

La această paradă vor fi invitați fruntașii și toate autoritățile. Sărbătoria va continua în după amiaza zilei organizându-se diferite producțiuni, după indicațiunile ordonate de comandantul de Divizie și al Flotei de operațiuni.

Seara se va organiza retrogradarea cu muzica sau gornșii. Trupa va avea hrană îmbunătățită. Se va raporta corpului VI de armată, modul cum s'a sărbătorit actul măreț al unirii. Din ordin: Șeful de stat major, Colonel T. Dumitrescu

Pentru garnizoana Chișinău; Detali: Orașul va fi pavonizat. În momentul când se vor trage clopotele la biserică se vor da 101 lovituri de tun. În toate bisericile se va oficia un Te-deum la ora 11. Aviația va executa sboruri la ora 11 $\frac{1}{2}$ —12.

Potrivit acestui ordin serbarea a început la orele 11 printr'un Te-Deum în românește oficiat de întregul cl-rul înalt din Chișinău sub cond. cerea I. P. S. Episcopul Gavriil, la care au luat parte Domnii generali Istrati și Rașcanu, ofițeri superiori ai armatei române și ofițeri moldoveni — mulți în noua uniformă românească deja, primarul orașului Domnul Schmidt, Deputații Statului Țării și un public numeros.

Cuvintele de înălțătoare lepciune ale cârșilor sfinte, au răsunat puternic și limpede din gura preoților moldoveni, cari rosteau în numele tuturor credincioșilor lor credința M. S. Regelui Ferdinand I. și Augustei Sale Familii.

La ieșire, în fața statuei de dinaintea reședinței arhiepiscopale Duul general Istrati, întâmpinat de armată cu urale, citește următorul ordin de zi:

Vă aduc la cunoștință, că în ziua de 27 Martie ora 18—30 Sfatul Țării Moldovenesci a votat unirea Basarabiei cu Patria mamă România.

Acest mare eveniment în istoria neamului Românesc s'a împlinit de îndată ce poporul Basarabean a putut să hotărască singur și liber asupra destinelor sale.

Din momentul ce Basarabia,

prin revoluție, fu liberată de jugul sub care fusese robită de mai bine de un secol se văzu amenințată de anarhia și teroarea bandelor bolceviste și de rău făcători și fără mijloc de a se apăra, glasul sângelui oîndreptă peste Prut cerând sprijinul Armatei Române, apel la care Guvernul nostru a răspuns, grabnic, trimițând trupe pentru a restabili ordinea și ocroti viața și avutul locuitorilor

În mai puțin de 2 luni trupele române curățat tot ținutul Basarabiei de rău făcători și sub sceul său, autoritățile și cetățenii au putut să și reia firul activității.

Voioșia cu care ați răspuns la această chemare după oboseală și suferințele unei lungi și grele campanii, au făcut dovadă că sunteți pătrunși de spiritul datoriei și că în sufletul vostru salășlucesc cele mai de seamă virtuți ostașești.

Purtarea voastră frățescă și demnă, față de locuitorii Basarabiei le-a mărit încrederea acestora în România și hravă s'oi ostași, apropiindu-i sufletele până la dorința de a nu se mai despărți de noi.

Ați contribuit astfel și voi într'o largă măsură la înfăptuirea actului măreț al unirii Basarabiei cu România de azi înainte și pentru totdeauna.

Vă aduc mulțumirele mele și recunoștința patriei.

—Să trăiască M. S. Regele și Augusta dinastie.

—Să trăiască Armata românească.

—Să trăiască neamul românesc.

Comandantul corpului 6 Armată
General de divizie
Adjut. Istrati

General Dl. Istrati trece apoi în fața băncii orașenești unde primește defilarea trupelor, în fruntea trupelor merg ofițerii români și basarabeni. În aceeași ordine fără altă distincțiune decât a uniformei, încă ne-complet transformati.

Ostașii români, disciplinați, în uniformă de campanie cu cifurile de oțel în cap sunt primiți de public cu bucurie. Capetele se descopăr în fața drapelelor; cari au trecut prin focul atitor lupte de glorie nevestegite. În sunetul măiestros al fanfarei, vitejii calcă îndesat, vânătorii defilează în pasul lor sprinter cu priviri de foc.

În urma lor vin basarabienii cei mai noi ostași ai României. O cavalerie impunătoare, îmbrăcată încă în vechile uniforme, dar cu un suflet schimbat, saltă în jocul cailor. Lumea le face ovății largi, la cari mândrii feciori ai Basarabiei răspund cu însuflețire.

În cursul serbării în țregi bateriile au tras 101 salve, vestind în depărtări sărbătoria cea mare a Basarabiei. Aviația a executat sboruri frumoase deasupra mulțimii. Serbarea s'a încheiat la ceasurile 12 și jumătate.

Datoria noastră

S'a împlinit visul strămoșilor și dorința noastră!

S'A FĂCUT UNIREA.

Viața este un șir de cetăți pe care trebuie să le capeți cu forța și să-ți așterni drum spre dreptate.

Și ca să biruești cetățile trebuie să fie un plan bine chibzuit, ca să știi cum să dai lupta și să fie izbindă. Dacă s'a îndreptat lupta după un plan greșit, aproape totdeauna, ești biruit, dacă nu pe toată vremea, apoi pe o lungă durată, pentru că încordarea sufletului tot slăbește mereu și rezultatul frumos și mult dorit se depărtează.

Dimpotrivă, lupta dusă pe un drum drept și încoronată cu izbândă încordă sufletele și măitare pentru a birui toate greutățile.

Revoluția rusească a trebuit să biruească cele mai grele probleme — naționale și sociale. Va să zică, democrația rusească avea să dea două puternice și crâncene asalturi. Ca aceste asalturi să aducă folos și izbândă trebuiau făcute pe o bază puternică: minte, sinceritate, putere și bună chibzuială.

Dacă în trecut despre naționalism prea puțin se știa pentru că firea rusului mai nici nu vrea să cunoască nevoile naționalităților. Din nefericire sau fericire, chiar la începutul

revoluției între conducătorii ei s'au strecurat oameni cu puțină sinceritate, cu minte și cinstă sub semnul întrebării. Acest element a apucat că arma revoluției în mâinile sale și a îndreptat o pe drumuri rele.

S'a apucat de chestia națională și nu a hotărât-o, n'a sfârșit una și-a apucat să dea un grozav asalt asupra chestiei sociale, dară rândurile puterilor erau slabe pentru că au rămas nemulțumite cu hotărrea națională. Naționalitățile s'au apucat singure să-și clădească casa lor, iar Rușii, rămași singuri, au apucat drumul prăpăstiei.

Noi Moldovenii, fiind subjugati, demult am sămțit drumul nostru, pentru că părinții noștri ne spuneau necontentit despre acest drum. Și la începutul revoluției noi îndată l-am cunoscut, și cu credință în dreptate ne-am pornit pe drumul acesta mănăți de glasul neamului și de nevoile poporului nostru. Noi am simțit și am cunoscut că, numai biruind cetatea din cale poți ataca cetatea mai îndepărtată.

Și am biruit prima cetate!

Dacă tot glasul poporului strigă că vrea pământ și pâine, tot glasul poporului ne spune că îl înădușă sărăcia și nevoia, poporul hotărât ne spune că el vrea

Serbarea unirii la Iaşi

să fie adevăratul stăpân pe acest pământ Românesc și sfânt; poporul spune, că el vrea să taie brazdele ogorului, că roada muncii să fie a lui și fiecare să trăiască după dreptate.

Deci suferențele și simțirile noastre nu trebuie să slăbească, puterile noastre nu trebuie să se împuțineze.

Dinpotrivă, noi trebuie să știm și să înțelegem că avem de biruit încă o puternică cetate, pe care sfărâșându-o am dat pământului în mâinile plugurilor, care este soarele țării dela care se încălzește toată suflarea. De aceea simțirile și suferențele să le încordăm mai tare; puterile noastre care s'au înmulțit să le organizăm bine și să croim un plan de luptă bine chibzuit, după care într'un ceas bun să ne repezim cu o lovitură puternică ca să fărâșim lanțul care va slobozi pământul aceluia căruiu i se cuvine.

Deci la muncă chibzuită și la luptă încordată pentru țară și neam.

V. Cazacliu.

Cum ne-am părăsit țara

(Refugierea românilor bucovineni).

Românii bucovineni au fost mântuiți prin armata română de grozăviile bolșeviste, cari se întindeau și asupra unei părți a Bucovinei, amenințând avuții, ba chiar și viața locuitorilor. La 20 Ianuarie a. c. intra în Suceava de pe drumul Bosanciuului regimentul 27 al armatei române. De atunci încolo trăiam sub scutul fraților noștri nutrim cele mai frumoase nădejdi pentru realizarea idealului nostru național. Dar vitreza soartă nici de data aceasta n'a voit să ne cruțeze și pentru îndrăzneala speranțelor noastre ne-a condamnat să ne părăsim vetrele și să luăm din nou drumul pribegiei. În noaptea spre 22 Februarie a venit ca un trăsnet neașteptatul ordin ca trupele române să se retragă din Bucovina; atunci toți străinii, cari până atunci erau nevăzuți, eșeau din toate părțile cum ies primăvara gugujiile spurcate din ascunzătorile lor, ca să se desfășoare văzându-ne necazul. Pretutindeni numai fețe și cuvinte batjocoritoare. — Din dimineața zilei de 22 Februarie au început pe rând a se retrage trupele române. Soldații erau tăcuți și mâhniiți, deși li se spunea că pacea e ca și încheiată și ei se vor reintoarce la ai lor, dovădind și de data aceasta că mai dragă li e țara, decât cei de-acasă.

Ei se duceau lăsându-ne orfani în țara noastră pe când o putere nevăzută ne îndemna să-i urmăm. Impovărați de durerea suferențelor și cu bagajul ce l-am putut lua în pripă, ne-am pornit și noi de-acasă spre a ne potoli jalea în mijlocul celor mai puțin urmăriți de soarte, lăsând pe-ai noștri scâlțați în lacrimile nedădeidei.

A doua zi Suceava era împodobită cu multe sute de steaguri austriace și din depărtare auzeam cântarea trupelor ce se apropiu de oraș.

Pe când ne uitam pentru ultima dată la ruinele Cetății celui mai mare Domn al nostru, un sunet de lanțuri, pare că, și apoi un genet cumplit ne-a umplut de hiri... și am plecat mai departe.

Doamne, Tu, cel ce ești Puțernic!

Fă-ne și pe noi părtași de dreptate.

Un bucovinean.

Nenorocire

Cu mare părere de rău anunțăm cititorilor noștri, că ieri dimineață s'a întâmplat o mare nenorocire, de care au fost loviți câțiva cunoscuți membrii ai comitei pentru cumpărarea tutunului.

Într'un automobil, care pleca la Măscuți, ca să ia în primire tutunul cumpărat pentru statul român dela Uniunea cooperativelor, se afla d. Max Popovici, președintele comisiei și colaborator al „R. N.” d. Lungianu, avocat și membru în consiliul de administrație al Regiei Monopolului Statului, Costi Popovici, avocat și căpitan Popescu.

La Vadul lui Vodă, cârmă automobilului s'a rupt și automobilul s'a răsturnat. Șoferul Lungianu și C. Popovici sunt grav ranți și aproape pe moarte, d. Max Popovici are piciorul și mâna frânt.

D. Balanice și Buruiănă au plecat imediat la locul nenorocirii cu două ambulante, i-au ridicat pe ranți și-au transportat la spitalul instalat în localitățile Școlii eparchiale de fete.

Actul unirii săvârșit la Chişinău în ziua de 27 Martie, a stărnit în România o mare și neagră bucurie. Vestea întoarcerii Basarabiei la pieptul mamei a înălțat suferențele și întărit inimile, cari erau cuprinse de a-dâncă durere pe urma întâmplărilor grele aduse asupra țării de o soartă vitregă.

Dela Rege și până la plugarii luptători, de la mitropolit și până la copiii din satele triste ale României, o undă de lumină pătrunsesse în suferențele românești, ridicându-le pe aripa iubirii spre cerul înserinat al Basarabiei, unde strălucește cea mai sfântă bucurie. Gazetele scriu pe larg și în cuvinte călduroase

Programul serbărilor

In ziua de 30 Martie corent, președintele „Sfatului Țării”, membrii guvernului Basarabean și reprezentanții clerului vor sosi în Iași la orele 10 dimineața pentru a se prezenta și aduce la cunoștința Majestăților Lor Regele și Regina actul unirii.

Deputațiunea basarabeană va fi primită la gară de către membrii Guvernului român, președinții Corpurilor Legiuitoare și de reprezentanții autorităților militare și civile.

II.

La orele 11 și 15 minute se va oficia la Mitropolie un Te-deum de către I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și al Sucevei, înconjurat de Inaltul Cler în prezența MM. LL. Regele și Regina, A. S. R. Principele moștenitor, a familiei Regale și a Casei militare și civile a Majestăților Lor.

La acest Te-deum vor asista D-nii Miniștrii, Deputațiunea basarabeană, Membrii corpurilor legiuitoare și reprezentanții autorităților militare și civile.

Doamnele vor fi admise a lua parte la serviciul religios.

Ofițerii vor trebui să fie în ținuta de campanie, cu decorații, civilii cu redingotă sau jachetă.

Plecarea Majestăților Lor de la Cartierul Regal, va avea loc la orele 11, regimentul de escortă va urma cortegiul Regal.

Pe tot parcursul până la Mitropolie vor fi înșirate trupe, iar în curtea Mitropoliei se va afla o companie de onoare cu drapel și muzică.

După terminarea serviciului religios, Majestățile Lor înconjurați de membrii familiei Regale, d-nii miniștri și Casa militară și civilă a Majestăților Lor vor primi în Palatul Mitropolitan deputațiunea basarabeană.

IV

La orele 12.20 va avea loc în fața Mitropoliei defilarea trupelor.

V

Un prânz de gală, va fi oferit la Cartierul Regal în onoarea deputațiunei basarabene, la orele 13.30.

VI

La orele 23 deputațiunea basarabeană va părăsi Iașul, fiind condusă la gară de aceleași persoane cari au asistat la sosire.

Telegramele I. P. S. S. Mitropolitul Pimen

Intre cei ce s'a grăbit să-și arate bucuria pentru actul unirii dela Chişinău este și I. P. S. S. Mitropolit Pimen.

Iată telegrama dată de I.P.S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei și Sucevei către d-nii „Incuțel”, președintele Sfatului Țării și „Ciuhureanu”, prim ministru, precum și către președintele comisiei bisericești cu ocazia alipirii Basarabiei la Patria mamă.

„Bine cuvântat fie Dumnezeu părinților noștri, care în a Sa iubire către neamul românesc, a orânduit, ca a noastră Basarabie, prin hotărârea „Sfatului Țării” și luminatul patriotice al Guvernului să se lipească pentru veșnicie la trupul patriei mame, dela care a fost despărțită timp de mai bine de un veac.

Această veste bună, ce Ne-a sosit de la Chişinău, e pentru Biserica Neamului Românesc o dulce mângâiere în aceste vremuri grele, dar plină de nădejde pentru un viitor mai fericit.

Din toată inima bine cuvântez norodul basarabean și îi doresc o viață liniștită și întemeiată pe dragostea creștinească.”

Către Președintele Soborului Bisericii Basarabene

„Vestea despre unirea Basarabiei cu patria mamă, Mi-a umplut sufletul de cea mai mare bucurie.

despre acest mare praznic al neamului, deslușind cu mult avânt, însemnătatea lui istorică deosebită.

Regele Ferdinand și-a arătat sentimentele de înaltă bucurie prin telegrama minunată pe care o dăm în pagina primă a gazetei.

Asemenea au trimis felicitări Mitropolitul Pimen, d. Ionel I. Brătianu ș. a.

Guvernul a luat măsuri bogate, pentru organizarea unei sărbători în Iași pe ziua de 30 Martie, care de sigur s'a ridicat prin momentele ei unice la valoarea unei adevărate bucurii naționale.

Dăm în cele următoare programul, după care s'a săvârșit această sărbătoare.

Corul, organizat de dl. Apostolescu a împlinit cântece naționale, copiii au rostit poezii, iar dl. Toni a vorbit despre istoria neamului. Mirarea oamenilor n'avea hotare, ei stau neclintii, căci în casa lor așteptau să asculte ceva tot rușeste.

Nu mai un om bătrân, lăcrămând, a zis: „A dat Dumnezeu și numai este rușine a vorbi pe limba noastră.”

Așa dar strălucitoare și sfinte scânteie ați asvârlit voi, frați învățători, în inimile tuturor. Voi v'ați dus dela noi, dar credeți, că cuvintele voastre au răsbătut în toate unghiurile sufletului. În ceasurile cele mai grele noi vom ști, că pe dealul sămănăturii de lumină noi nu suntem singuri, că mâna de ajutor e spre noi cu putere și dragoste întinsă.

Invățătorul I. Arhip. Sat. Ciuciuleni, în. Chişinăului.

Dela universitatea populară

Miercuri 28 Martie.

I. D-na Dr. Alistar, Medicină populară: Tetanus.

O boală contagioasă ce-o întâlnim îndeosebi la animale, trece însă și la om. Microbii ce cauzează această boală sunt foarte rezistenți, nu pier nici chiar la temperaturi mari. Arată apoi cum se tratează și prin ce mijloace se poate opri răspândirea ei.

II. D-l prof. Lt. Colonel Dr. N. Conta, Chimia alimentară: Vinul.

N. T.

Vinul e o băntură alcoolică ce se obține din fierberea mustului de poamă proaspătă. Calitatea vinului depinde de multe împrejurări ale pământului, clima ș. a. m. d.

Pământul trebuie să fie bine lucrat, adânc săpat și înclănat, adică să fie în bătea soarelui.

Arată apoi compoziția bobitelor, sărurile pe cari le conțin, partea aproasă formează mustul. Când pelița subțire și pulpa cărnoasă încep a fi mai moi poama e coaptă și atunci se culege. Unde toamna e mai lungă poate fi lăsată mai mult timp și atunci e mai dulce.

Diu poama se face și zahăr, din sămburi se scoate oleu din pieleții coloranți. Poama poate fi atacată de diferite boli parazitare: Filoxera

Arată apoi prepararea mustului prin presare și diu must prin fierberea cum se face vinul, Prin diferite mijloace vinul îl putem lămuși și păstra. Se păstrează îndeosebi prin afumarea vaselor cu pucoasă în care se toarnă, prin adăugare de zahăr, alcool, coloranți.

Boalele vinului: Floare înfundere în paguba zahărului, amareală, îngrerie, miros de pucoasă.

Vinul conține diferite acizi, săruri și substanțe aromatice.

Prin analiza exactă se pot constata falsificările vinului, pe care o practică negustorii. Istoricise unele cazuri cum s'au descoperit aceste falsificări.

III. D-l Dr. Usinievici, Medicină veterinară: Tuberculoza la animale.

O boală foarte răspândită, care cauzează mari daune.

Risipa economică din Basarabia

Cât timp această provincie rămăsese cam fără stăpîn nu putea fi tras înmenea la răspundere de risipa care se făcea.

Astăzi când există un guvern basarabean și un Sfat al Țării este de mirare că se mai continuă cu risipa.

Sint între țările beligerante unele în cari dela începutul războiului și-au impus restricțiuni la consumațiunea cărnei și a pâinei. Meri în toate s'au înținat nu numai zilele de carne la trei sau cel mult patru pe săptămână dar și rațiunea adică porția zilnică de carne a fost redusă la strictul și chiar sub strictul necesar organismului individual.

Aceasta nu s'a făcut numai în vedere ca să se poată alimenta mai bine luptătorii de pe front, ci în special pentru a nu se reducă prea tare stocul de animale de tracțiune necesare muncii câmpului și transportelor, precum și al lapteului, lânii etc., chiar și în țările unde mașinismul în agricultură este foarte dezvoltat.

În schimb s'au făcut cele mai mari eforturi pentru a se cultiva suprafețe întinse cu leguminoase: mazare, linte, fasole, bob, apoi cu zarzavaturii de tot felul, între cari cele dintâi sunt foarte azoțite și deci foarte hrănitoare putând înlocui cărnurile, iar legumele contribuind la mineralizarea organismului.

În privința pâinei de asemenea s'au decretat rațiuni zilnice pentru populație și numai pâine înțegală, adică așa cum este din moară, ba uneori amestecată cu secară, orz și porumb. Pâinea albă a fost chiar oprită cu desăvârșire. Numai procedând în felul acesta s'a putut face față nevoilor populațiunei în aceste timpuri grele când aproape toată omenirea consumă fără a produce decât relativ foarte puțin pe tărimul economic și când de peste mări și oceane nu se mai pot importa produse în cantități de altădată.

În toate țările din Europa inclusiv țara românească, lumea trăiește cu cu carlele nu numai de alimente, dar și de îmbrăcăminte și alte obiecte necesare, pentru că altcum nu s'ar putea face o repartiție echitabilă (dreaptă) pentru tot.

Și pentru ca cei puțini să nu se îmbogățesc în în paguba celor mulți și

pentru a feri populațiunea săracă de specula care s'ar putea face cu însăși articolele de prima necesitate, în toate aceste țări s'au mai fixat de către autoritățile în drept și prețurile, formându-se tarife de prețuri maxime.

O fi Basarabia foarte bogată în vite și în cereale, dar ori cât de mari vor fi aceste bogății ele se vor slei negociate de seamă, (dacă nu se vor lua măsuri reținute) și s'ar face înfrânze risipa care se face mai ales cu consumul cărnei și al pâinei.

Aici în Basarabia nu numai în orașe și târguri, dar și în sate se consumă enorm de multă carne. Nu există restaurant, birt sau cârciumă în care să poți mânca, nu mâncări de zarzavaturii, dar chiar carne gătită cu oarecare zarzavaturii și în toate găsești afară de pâine mai neagră și pâine albă. Numai vorbim de cofetării, cafenele și ciainării cari gem de tot felul de delicatese și prăjituri.

Cred că este în interes economic al aceste țări ca să se introducă și aici, cel puțin o parte din normele arătate mai sus pentru a stavili risipa economică care se face, precum și de a fixa pentru obiectele de prima necesitate prețuri maxime.

Maximilian Popovici.

ȘTIRILE ZILEI

Expoziția de pictură și sculptură a artiștilor români instalată în localul Primăriei (str. Pușchin) continuă să fie cercetată de un număr mare de iubitori de artă națională. Ea constituie un eveniment unic în felul său pentru orașul nostru; chiar și străinii o spun aceasta.

Expoziția va mai fi deschisă probabil încă două săptămâni. Încăsarile zilnice trec de o mie lei și se varsă fondului de ajutorare al invalizilor și orfanilor de război.

Banchetul d-lui Constantin Stere. Joi în 29 Martie d. Constantin Stere a oferit uniștilor un banchet în localul restaurantului „Făclia.”

În numărul viitor vom da amănunte.

Fondul refugiaților. La fondul refugiaților pentru ajutorarea pribegilor ardeleni și bucovineni a mai dăruit d. A. V. Mihăiljanu din Botoșani 100 lei.

Suma veche: 1383.05 ruble. Total: 1427.05

Domnii I. Inculeț și G. Ciuhureanu — la Iași. În vederea serbărilor din Iași președintele Sfatului Țării d. Inculeț împreună cu președintele consiliului de miniștri d. Dr. Gh. Ciuhureanu au plecat Vineri dimineața cu automobilul spre a întâmpina Regele actul de unire al Basarabiei cu România.

Dl. C. Stere la Iași. Eri dimineață dl. C. Stere a plecat din Chişinău spre a lua parte la serbările unirii organizate la Iași pe Vineri.

Ministrul de externe I. Polivan — bolnav. Aproape de o lună de zile luptătorul convins al unirii a fost silit să suporte în zasă o gravă boală de urechi. Cu toate acestea a fiut pe lângă orice primejdie — să ia parte la lucrările și proclamarea unirii, pe care a ajutat-o în mod strălucitor prin sufletul său de naționalist înflăcărat. Îngreunându-se boala a trebuit să plece ieri dimineață unde a sosit zgomud de călătorie. A fost îndată dus la spitalul Brâncovenesc. Afăm că starea D sale s'a îndreptat.

Ne bucurăm și dorim din inimă să-l vedem curând însănătoșit spre binele Basarabiei, care are atâtă lipsă de munca lui înțeleaptă și lăminată.

„Un rusificator”. În numărul 55 al gazetei noastre am atras atențiunea d lui ministru de învățământ asupra directorului institutului pedagogic din loc. cere într-o convorbire cu un student, a susținut că limba română abia are 200 cuvinte și Românil n'au nici un om mare.

Acum primim un răspuns din partea studentului dela institut Timotei Cosciuc, în care studentul iau apărarea d-lui director Smelnicchi. Înregistrăm acest răspuns așteptând ca însuși d. director să declare, că n'a avut loc convorbirea particulară, pe care elevii d-sale n'au de unde s'o cunoască.

Rechemarea profesorilor. Ministerul cultelor și instrucțiunii a hotărât să rechemie în țară pe toți profesorii și învățătorii, refugiați în străinătate pe urma evenimentelor.

Generalul Berthelot decorat cu „Mihai Viteanul”. „Monitor Oficial” publică decretul prin care s'a conferit d'corziunea de război „Mihai Viteazul” cl. II generalului Berthelot, șeful misiunii militare franceze în România, pentru destoinicia și munca neobosită ce a depus cu ocazia reorganizării armatei române.

Moartea lui Eugen Revent. Aflăm cu multă părere de rău înțetarea din viața la Bacău, a profesorului Eugeniu Revent. Naționalist înfocat, dânsul a scris frumoase articole și poezii pentru desrobirea Basarabiei. Moare tocmai în ziua când și-a văzut idealul cel puțin în parte realizat, cu alipirea Basarabiei la țara mamă.

Români cari au pus temelie Ucrainei. Cea dintâi istorie a „Malorusiei”, din care s'a făcut Ucraina de astăzi, a scris-o Bantăș-Caminsebi, care se coboară dint'o familie românească (Boantș), pribegită pe vremuri din Moldova.

E bine să le aducem aminte vecinilor noștri că mai au și unele îndatoriri față de noi.

Cele din urmă știri

Luptele din Apus

Comunicatul francez anunță: În cursul zilei presiunea Germanilor a continuat la Nord de Ailette, în regiunea pădurii dela Concy. Francezii au rezistat și au înținit menținerea germanilor foarte numeroși. Pe frontul Somme și între Montdidier și Noyon nici o acțiune de infanterie, numai activitate de artilerie. În Vogsi o încercare germană la Nord de Tete a eșuat. Canonadă pe restul frontului.

Un milion de soldați americani

Acelora cari așteaptă cu nerăbdare sosirea trupelor americane pe front, Americanii le atrag din nou atenția asupra promisiunii lor din 1917 că: „Statele-Unite trebuie să aibă întâiul milion de oameni pe linia de foc la începutul verii anului 1918.” Germanii o știu aceasta mai bine, de acia au încercat să ia ofensiva înainte de sosirea americanilor.

Din Serbia ocupată

Din Serbia ocupată s'au luat până acum 6 milioane de coroane ca subscripție la imprumuturile de război austriace și sub forma de daruri pentru „Crucea roșie” austriacă și bulgară. De asemenea Bulgarii au ridicat toate bibliotecile și arhivele statului.

Luptele în Caucaz

Comunicatul de război turco spune că trupele turcești, în luptă cu voluntarii armeni, au ocupat localitatea Van de pe frontul caucazian.

Bolo-Paşa condamnat la moarte

Bolo Paşa, acela care încercase să corupă presa franceză în favoarea propagandei pentru pace — a fost condamnat la moarte de către curtea marțială din Paris. Acum se anunță că și cererea de grațiere i-a fost respinsă și urmează a fi executat.

Camera mobilată dacă se poate

Adresa C. I. B. pereulca (stradela) Sinagovschi No. 5, colț cu Aziatica, casele Smirnițchi, în dosul Bisericii Armenesti. 2—3

ANUNȚ

Directiunea căilor ferate angajează funcționari cari să știe vorbi și scrie bine rușeste și românește. Doritorii se vor adresa la birourul Directiunii din Gara Chişinău D-lui inginer Pretorian. 3—5

Translator

Se oferă pentru traduceri din limba rusă în limba franceză și română și vice-versa. Adresa C. I. B. pereulca (stradela) Sinagovschi No. 5, colț cu Aziatica, casele Smirnițchi, în dosul Bisericii Armenesti. 2—3

Rog

pe binevoitorii să-mi facă cunoscută adresa surorii mele MARIA PORA din Transilvania, soră de caritate la spitalul Brâncovenesc, România

ION BORDANIA Ministerul de Interne Direcția Aprovizionării Chişinău. 2—3

ANUNȚ

A ieșit de sub tipar CARTEA DE RELIGIE (Legea lui Dumnezeu pentru școlii de pâr. M. Vlad)

Prețul 1 rublă, la Librăria Românească. Str. Alexandru cel Bun.

„Charles Gervais” minunata brânză franceză, se vinde cu 12 ruble duzina. Chişinău Moghilovsca 5.

ANUNȚ

Casa de import „Gh. Diaconescu” din Cordăreni-Dorohoi (România) dorește să cumpere din Basarabia tot felul de mărfuri de îmbrăcăminte, încălțăminte și bambac pentru pânză. Casele serioase să trimită oferte lămurite precum și prețurile. 1—9

Sa pierdut cri Marji, un căneșeluri, răspunde la numele „Jon”, cine-l va găsi să-l aduce în Chişinău, Jucovscaia 20. Recompensa bună. 1—2

SE VINDE

cal ofițerească de sânge nobil, bine dresat. Se poate vedea zilnic între orele 3 și 5 după prânz. Strada Fedorova 45.

Răsplată de 10.000 de lei

Se dă aceluia care va afla și denunța unde se află colecția de tablouri de Grigorescu, (compusă din 35 tablouri Grigorescu, 2 Aman-Jean, 5 de alții), furată din trenul care a venit dela Kiev și care a fost atacat de către Bolșevici în gara Chişinău în ziua de 6 Ianuarie a. c. A se adresa Lt.-colonelului Gogu Iliescu, Str. Bucșanescu No. 15, Iași. 1—6

Doctor-Dentistă

Moldovanca Minchevici-Savelieff născută SAPTEFRĂȚI Oferă serviciile sale D-lor ofițeri și funcționari militari din armata română. Primește dela 11—4. Adresa Fedorova 59 în casa Teatrului Făclia.